

REGIONÁLNE DANE AKO NÁSTROJ REGIONÁLNEJ POLITIKY VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH¹

REGIONAL TAXES AS A TOOL OF REGIONAL POLICY IN SELECTED COUNTRIES

2. časť

ÚVOD

Nielen v štátoch s federatívnym usporiadaním, ale aj v štátoch unitárnych existuje vždy viac ako len jedna úroveň vlády. Minimálne sa jedná o rozdelenie vlády do dvoch stupňov, na vládu ústrednú a miestnu. Tento stav je dôsledkom snahy o dekoncentráciu moci a decentralizáciu rozhodovaní. Dôležitým prvkom toho aby nižšie stupne vlády mohli naplňať svoje funkcie a politiky, je určitá forma nielen politickej ale aj finančnej autonómie. Táto finančná autonómia sa týka určitej decentralizácie verejných príjmov (prevod kompetencií v oblasti zdanenia či vymedzení podielu z celoštátne vybraných daní), ako aj verejných výdavkov. Dôvodom je predovšetkým fakt, že nižšie úrovne vlády dokážu poskytovať verejné statky či služby na lokálnej úrovni s vyššou efektívnosťou, ako keby ich poskytovanie malo byť zabezpečené centrálnou vládou. Fungovaniu systému verejných financií, finančnými vzťahmi medzi ústrednou vládou a jej nižšími úrovňami ako aj vzťahmi medzi úrovňami v horizontálnom postavení či stanovením daňových právomoci a zodpovednosti za výdavky sa zaoberá fiškálny federalizmus.

Príspevok sa venuje popisu a používaniu regionálnych daní vo vybraných európskych krajinách, na Slovensku, v Česku, v Nemecku, vo Francúzsku a vo Veľkej Británii. Slovensko bolo zvolené preto, lebo vzhľadom na spoločnú históriu s ČR sú si tieto dve krajiny v mnohých ohľadoch veľmi podobné a teda je dobrým príkladom pre porovnanie. Ostatné krajiny boli zvolené preto, že:

- ❖ patria medzi najväčšie ekonomiky Európy,
- ❖ majú dlhú históriu v oblasti výberu a správy daní,
- ❖ majú rozličné formy štátoprávneho usporiadania,
- ❖ boli to jedny z prvých krajín, kde sa začala formovať a rozvíjať regionálna politika.

Pri každej krajine je najskôr uvedené jej štátoprávne usporiadanie a v stručnosti vysvetlené jej administratívne členenie. Následne sú vymenované a podrobnejšie rozobrané najdôležitejšie používané regionálne dane. Je nutné spomenúť, že samosprávy všetkých týchto krajín majú tiež možnosť ukladať najrôznejšie regionálne dane, podobné miestnym poplatkom používaným v ČR. Avšak týmto daniam kvôli ich veľkému počtu, rôznorodosti a ich malému podielu na celkových daňových príjmoch nie je venovaná väčšia pozornosť.

¹ Tento príspevok je výstupom projektu mladých vedeckých pracovníkov PMVP č. I-13-103-00: *Moderné formy rozpočtového hospodárenia v podmienkach Slovenskej republiky v kontexte rozpočtovej politiky Európskej únie.*

1 SLOVENSKO

Z pohľadu štátoprávneho usporiadania je Slovensko unitárnym štátom. Územie Slovenska je rozdelené na osem samosprávnych krajov, ktoré sa tiež nazývajú vyššie územné celky (VÚC). Na nižšej úrovni je územie rozdelené na okresy a obce. Na Slovensku je vláda vykonávaná na troch úrovniach. Na centrálnej, krajskej a obecnej úrovni. Až do roku 2004 bolo financovanie obcí každoročne určované zákonom o štátnom rozpočte. Významné zmeny v súvislosti s financovaním územnej samosprávy nastali v roku 2005, odkedy platí nový systém financovania územnej samosprávy určený celoštátne platným zákonom², vďaka ktorému sa zvýšila finančná autonómia územných samospráv. V uvedenom roku prebehla reforma dane z nehnuteľností a taktiež bolo obciam umožnené vyberať miestne dane.

Najvýznamnejšími regionálnymi daňami v súčasnosti používanými na Slovensku sú daň z nehnuteľností, ktorej výnosy putujú do rozpočtov obcí a daň z motorových vozidiel, ktorej výnosy putujú do rozpočtov VÚC.

1.1 Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností pozostáva z dane z pozemkov, dane zo stavieb a dane z bytov. Správcom dane z nehnuteľností je príslušná obec, na ktorej území sa nehnuteľnosť nachádza. Výsledná výška dane sa pre každú zo zložiek tejto dane vypočíta ako základ dane vynásobený sadzbou dane.

Daň z pozemkov platí pre nezastavané pozemky a platí ju vlastník, správca, nájomca alebo skutočný užívateľ pozemku. Základom dane z pozemkov je výmera pozemku v m² a hodnota za m², ktorá je určená v prílohe zákona. Sadzba dane je 0,25 % zo základu dane pričom obec vo všeobecnom záväznom nariadení (VZN) môže sadzbu dane znížiť alebo zvýšiť. Avšak najvyššia sadzba v danej obci nesmie presiahnuť 5 - násobok najnižšej sadzby v danej obci určenej v jej VZN.

Daň zo stavieb platí pre stavby, ktoré sú pevne spojené so zemou a platí ju vlastník, správca, nájomca alebo skutočný užívateľ stavby. Základom dane je výmera zastavanej plochy v m². Sadzba dane je 0,033 EUR za m². Obec môže prostredníctvom VZN túto sadzbu znížiť alebo zvýšiť, avšak najvyššia sadzba v obci nesmie presiahnuť 10 - násobok najnižšej sadzby v obci určenej v jej VZN.

Daň z bytov platí pre byty alebo nebytové priestory v bytovom dome a platí ju vlastník alebo správca bytu či nebytového priestoru. Základom dane je výmera zastavanej plochy v m². Sadzba dane je 0,033 EUR za m². Obec môže prostredníctvom VZN túto sadzbu znížiť alebo zvýšiť, avšak najnižšia sadzba v obci nesmie presiahnuť 10 - násobok najnižšej sadzby určenej v jej VZN. Pre daň z nehnuteľností existuje viacero oslobodení (napr. nehnuteľnosti

² Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov .

vo vlastníctve obce, iného štátu, slúžiace na vedecké či vzdelávacie účely a pod.).³ Podiel dane z nehnuteľností na celkových daňových príjmoch obcí v roku 2010 bol **18,72 %**.⁴

1.2 Daň z motorových vozidiel

Správcom a príjemcom výnosu z tejto dane je VÚC, ktorý môže takúto daň zaviesť prostredníctvom VZV na svojom území. Táto daň sa platí z motorového vozidla určeného výhradne na podnikateľské účely. Základ dane sa určuje na základe objemu motora pri osobnom automobile, pri úžitkovom vozidle ide o jeho hmotnosť. VÚC má právo určiť si sadzbu dane pre svoje územie vo svojom VZN, avšak sadzba dane nesmie byť nižšia ako minimálna sadzba dane určená v zákone.⁵ Podiel dane z motorových vozidiel na celkových daňových príjmoch VÚC v roku 2010 bol **26,27 %**.⁶

2 ČESKÁ REPUBLIKA

Model fiškálneho federalizmu v ČR môžeme označiť ako kombinovaný model s určitými prvkami decentralizácie. Ide o taký model, kde každá úroveň vlády má svoje vlastné príjmy (daňového alebo nedaňového charakteru), ktoré pri nerovnovážnom alebo nedostatočnom daňovom výnose môžu byť doplnené o určité dotácie s vyššieho rozpočtu.⁷

Spolu s presunom väčšej časti kompetencií od centrálnej úrovne vlády k nižším úrovniam vlády môžeme v posledných desaťročiach sledovať snahu o posilnenie vlastnej finančnej sebestačnosti prostredníctvom príjmov, o ktorých môžu nižšie úrovne vlády rozhodovať nezávisle od centrálnej vlády. Príjmy do územných rozpočtov môžeme v zásade rozčleniť do dvoch hlavných kategórií podľa ich návratnosti. Hovoríme teda o príjmoch návratných a nenávratných.

Medzi návratné príjmy môžeme zaradiť rôzne, väčšinou bezúročné, druhy úverov alebo pôžičiek, ktoré musí samospráva skôr či neskôr splatiť. Naopak, nenávratné príjmy sú príjmy, ktoré ostávajú v rozpočtoch samospráv. Takéto príjmy môžu rámcovo nadobúdať formu daňových príjmov, nedaňových príjmov (príjmy s prenájmu majetku popr. rôzne užívateľské poplatky) alebo rôznych transferov a dotácií (účelové kapitálové dotácie zo štátneho rozpočtu, finančné prostriedky z fondov EÚ).⁸

³ Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov.

⁴ Vlastné spracovanie podľa Vláda Slovenskej republiky. Výsledky hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy Slovenskej republiky v roku 2010 [on-line]. 2011 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=7962&documentId=6367, s. 4-5.

⁵ Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov.

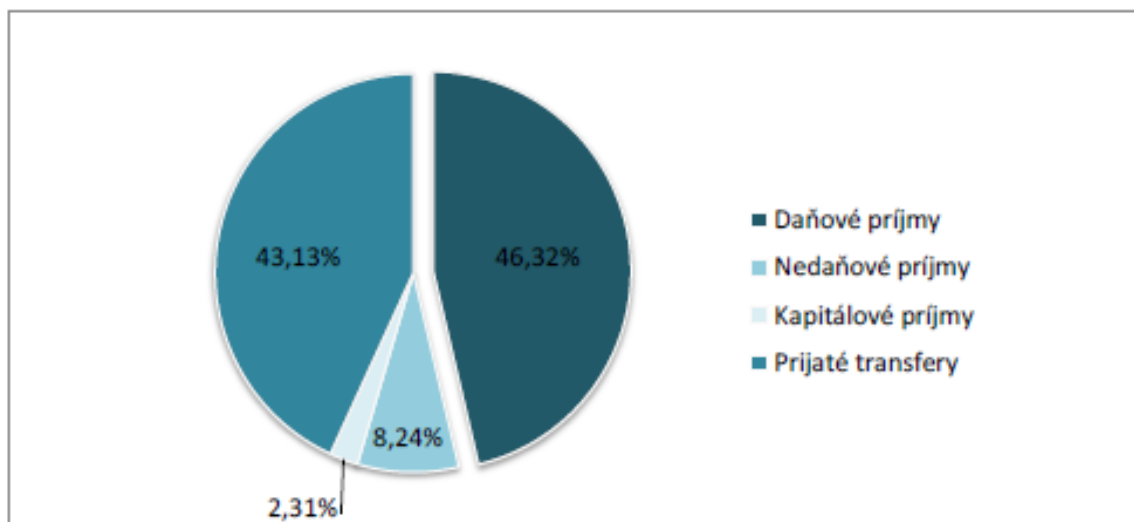
⁶ Vlastné spracovanie podľa Vláda Slovenskej republiky. Výsledky hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy Slovenskej republiky v roku 2010 [on-line]. 2011 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=7962&documentId=6367, s. 28-29.

⁷ PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9, s. 39-46.

⁸ PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1.vyd. Praha : Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-726-1086-4, s.250-253.

Pre prehľad pridávam nasledujúci graf popisujúci podiel jednotlivých druhov príjmov v rámci celkových príjmov územných rozpočtov.⁹ Z daného grafu môžeme vidieť, že najväčšiu časť príjmov územných rozpočtov tvoria príjmy daňové. Druhú najdôležitejšiu časť príjmov tvoria prijaté transfery.

Graf č. 1: Podiel jednotlivých druhov príjmov na celkové príjmy územných rozpočtov roku 2011 s dôrazom na daňové príjmy

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Deník veřejné správy. Státní závěrečný účet a hospodaření územních rozpočtu za rok 2011 [online] [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6553036>

Ako dokazuje aj vyššie uvedený graf, daňové príjmy tvoria vzhľadom k ich podielu na celkových príjmoch územných rozpočtov ich najpodstatnejšiu časť. Preto je pre územné samosprávy nesmierne dôležité určenie toho, na základe akých pravidiel môžu tieto finančné zdroje do svojich rozpočtov získať. Na základe týchto pravidiel sa rozhoduje, s akými finančnými zdrojmi budú môcť územné samosprávy hospodáriť a teda aj to, aké množstvo zdrojov budú mať k dispozícii na výkon svojich kompetencií a uskutočňovanie svojich politik. Tieto pravidlá sú v ČR upravené v zákone o rozpočtovom určení daní¹⁰, zákone o dani z nehnuteľností¹¹ a v zákone o miestnych poplatkoch¹².

V podstate môžeme rozlišovať dva základné prístupy k daňovému určeniu. V prvom prípade existuje samostatný daňový základ, o ktorom využítí samostatne rozhodujú nižšie úrovne vlády. V druhom prípade existuje spoločný daňový základ, v rámci ktorého dostávajú nižšie úrovne určité percento z výnosu celoštátnych daní alebo si môžu ku štátnym daniam stanoviť prirážky. Vzhľadom k týmto prístupom môžeme daňové príjmy, ktorými disponujú územné rozpočty rozdeliť do troch obecných kategórií na:

- ❖ zdieľané dane,
- ❖ zverené dane,
- ❖ lokálne (regionálne, municipálne) dane.¹³

⁹ Ide o priemernú hodnotu príjmov všetkých územných samospráv (obcí a krajov) v ČR za rok 2011.

¹⁰ Zákon č.243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), v znení neskorších predpisov

¹¹ Zákon č.338/1992 Sb. o dani z nemovitostí, v znení neskorších predpisov

¹² Zákon č.565/1990 Sb. o místních poplatcích, v znení neskorších predpisov

¹³ PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9, s. 80.

2.1 Zdieľané dane

Podstatou takejto formy dane je, že na základe zákona je dopredu vymedzená spoločná daňová základňa, ktorú spoločne zdieľajú štát, kraje aj obce, spoločná konštrukcia dane a taktiež je dopredu stanovený podiel samosprávam, ktoré sa na takto celoštátne vybranej dani budú podieľať. Pri takejto forme dane územné samosprávy nemajú možnosť konštrukciu dane ani daňovú základňu nijako ovplyvňovať. Preto sú niekedy takéto príjmy považované skôr za transfer z vyšších rozpočtov do nižších, ako za dane v pravom slova zmysle. Podľa toho, či sa percento z objemu takto získaných daní prerozdelení medzi rozpočty územných samospráv podľa reálneho výnosu dane na danom území alebo podľa iných kritérií (podľa veľkosti, podľa počtu obyvateľov na danom území a. i.) môžeme rozlišovať dva typy pridelovania takto získaných daní. V prvom prípade sa jedná o tzv. derivačný typ, v druhom prípade o nederivačný typ.¹⁴

Zdieľané dane napomáhajú k vyrovňovaniu fiškálnej nerovnováhy medzi jednotlivými stupňami samospráv, pomáhajú zvýšiť ich príjmovú základňu pružnejšími príjmami a ich využitie je ponechané na rozhodovacej právomoci územných samospráv. Výška administratívnych nákladov na správu a výber daní je pre územné samosprávy relatívne nízka. Avšak v prípade nederivačného typu pridelovania výnosu z daní môžu pôsobiť demotivačne, keďže nezohľadňujú pôvod výberu dane. V ČR sa v súčasnej dobe využíva tzv. nederivačný typ pridelovania výnosu z daní.¹⁵

2.2 Zverené dane

Zverené dane sú celoštátne vyberané dane, ktorých celý výnos smeruje do rozpočtov územných samospráv. Z hľadiska právomoci danej obce ide o redukovanjšiu formu regionálnych daní, keďže pri takýchto daniach sú sadzby daní a daňový základ určené zákonom a daná obec má len čiastočnú právomoc tieto ukazovatele ovplyvňovať. V určitých prípadoch môže ovplyvniť výšku sadzieb alebo umožniť určité úľavy alebo oslobodenie od takýchto daní. Medzi takúto formu daní môžeme zaradiť:

- ❖ DPPO v prípadoch kedy je poplatníkom kraj/obec,
- ❖ daň z nehnuteľností.¹⁶

2.3 Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností patrí do kategórie majetkových daní. Ide o formu priamej dane. Táto daň zdaňuje nehnuteľný majetok a v ČR je upravovaná samostatným, celoštátne platným zákonom.¹⁷ Daň z nehnuteľností patrí medzi tzv. pravidelné majetkové dane. To znamená, že predmet dane je zdaňovaný pravidelne, obvykle každoročne. Predmetom dane z nehnuteľností z ktorého sa daň vypočítava, môže byť buďto pozemok alebo stavba. S týmto rozdelením

¹⁴ PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9, s. 80-82.

¹⁵ Tamtiež, s. 80-82.

¹⁶ Tamtiež, s. 80-81.

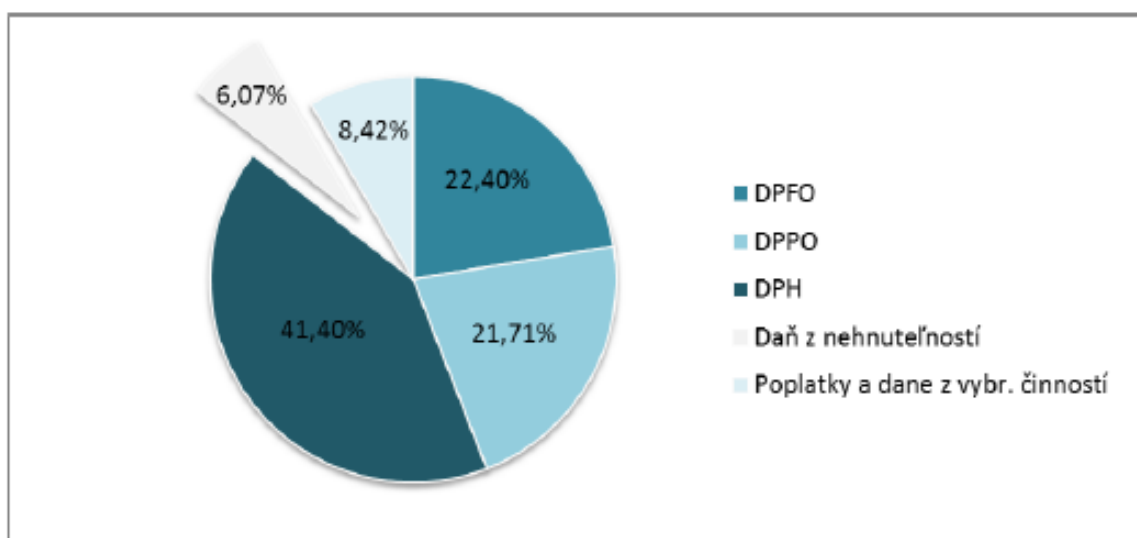
¹⁷ Zákon č.338/1992 Sb. o dani z nemovitostí, v znení neskorších predpisov.

úzko súvisí aj spôsob zdanenia, ktorý je rozdielny pri pozemkoch, u ktorých sa rozlišuje napr. ich využiteľnosť a pri stavbách, u ktorých sa zohľadňuje aj účel, ku ktorému slúžia.¹⁸

Daň z nehnuteľností je typickým príkladom zverenej dane. Na základe princípu subsidiarity smeruje celý výnos dane z nehnuteľností v podobe príjmu do miestnych rozpočtov a to tomu mestu alebo obci¹⁹, na ktorej katastrálnom území sa daný pozemok alebo stavba nachádza.

Nasledujúci graf ukazuje podiel jednotlivých daní na celkových daňových príjmoch obcí a dobrovoľných zväzkov obcí v ČR. Z nasledujúceho grafu môžeme vidieť, že príjem z dane z nehnuteľností sa v priemere pohybuje niekde na úrovni 6 %. Na základe týchto skutočností môžeme konštatovať, že daň z nehnuteľností tvorí len malú časť z celkových daňových príjmov miestnych rozpočtov v ČR.

Graf č. 2: Podiel jednotlivých daní na celkových daňových príjmoch obcí a dobrovoľných zväzkov obcí za rok 2011 s dôrazom na daň z nehnuteľností

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Deník veřejné správy. Státní závěrečný účet a hospodaření územních rozpočtů za rok 2011 [on-line] [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6553036>.

Aj keď v priemere príjmy z dane z nehnuteľností netvoria v ČR významnejšiu časť z daňových príjmov miestnych rozpočtov, tieto príjmy majú aj vďaka ich pravidelnosti a hlavne predvídateľnosti ich výnosnosti svoje stabilné miesto v štruktúre týchto rozpočtov. V ČR majú mestá a obce obmedzenú právomoc pri ovplyvňovaní sadzieb a teda aj výnosu tejto dane. Nemôžu si svojvoľne určovať výšku sadzby dane, avšak výšku dane môžu mestá a obce čiastočne ovplyvňovať prostredníctvom úpravy koeficientov, ktorými sa násobí základná sadzba dane a to vydaním obecne záväznej vyhlášky (OZV), kde môžu:

- ❖ stanoviť zvýšenie alebo zníženie koeficientov, ktorými sa vynásobí základná sadzba dane pri stavbách alebo stavebných pozemkoch, avšak obce sú limitované tým, že môžu použiť koeficienty o jednu, dve či tri kategórie nižšie alebo o jednu kategóriu vyššie,

¹⁸ ŠIROKÝ, J.: *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1.vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 249 s. ISBN 80-717-9413-9, s. 141.

¹⁹ Daň z nehnuteľností je príjmom len na úrovni rozpočtov miest a obcí. Do rozpočtov krajov daň z nehnuteľností neplynie.

- ❖ stanoviť, že pre niektoré druhy stavieb sa zvyšuje základná sadzba dane na celom území obce koeficientom 1,5,
- ❖ stanoviť, že zavádza pre všetky nehnuteľností na jej katastrálnom území tzv. *miestny koeficient* vo výške 2,3,4 alebo 5 ktorým sa vynásobí daňová povinnosť poplatníka za jednotlivé druhy pozemkov, stavieb, samostatných nebytových priestorov a bytov.²⁰

Nasledujúca tabuľka ukazuje súčasnú výšku jednotlivých koeficientov v závislosti od veľkosti obce (meranej počtom obyvateľov). Pre lepšiu predstavu, ako môže obec ovplyvniť výslednú výšku dane uvediem krátky príklad. Predstavme si, že máme nehnuteľnosť, ktorá sa nachádza v meste s 30 000 obyvateľmi. Pre takéto mesto platí koeficient 2,5. Mesto prostredníctvom OZV môže tento koeficient znížiť až o tri kategórie a za predpokladu, že neurčí žiaden miestny koeficient by sa základná sadzba dane násobila koeficientom **1,4**. Na druhej strane môže mesto tento koeficient zvýšiť o jednu kategóriu na úroveň 3,5 a zároveň stanoviť tzv. miestny koeficient vo veľkosti až 5 – násobku základnej sadzby. V tomto prípade by sa teda základná sadzba násobila koeficientom $3,5 \times 5 = 17,5$. Mesto má teda prostredníctvom OZV možnosť ovplyvniť výslednú výšku dane tým, že sa základná sadzba bude násobiť prinajmenšom koeficientom **1,4** a pri najväčšom koeficientom **17,5**. Avšak je treba dodať, že v skutočnosti žiadne z okresných miest okrem Hradca Králové nepoužilo v rokoch 2011 a 2012 väčší miestny koeficient ako 2. Hradec Králové stanovil pre rok 2011 aj pre rok 2012 miestny koeficient 3.²¹

Tabuľka č.1: Výška koeficientu podľa veľkosti obce

Veľkosť obce	Koeficient
do 1000 obyvateľov	1,0
1001 – 6000 obyvateľov	1,4
6001 – 10 000 obyvateľov	1,6
10 001 – 25 000 obyvateľov	2,0
25 001 – 50 000 obyvateľov	2,5
nad 50 000 obyvateľov	3,5
Praha	4,5

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákon č.338/1992 Sb, o dani z nemovitostí, v znení neskorších predpisov

2.4 Lokálne dane

Vo väčšine vyspelých krajín majú nižšie úrovne štátnej správy právo určovať aj svoje vlastné dane. Aj keď v prípade týchto daní má územná samospráva relatívne vyššiu daňovú právomoc, nejde o právomoc neobmedzenú, pretože to nie je možné kvôli účinnosti stabilizačnej fiškálnej politiky štátu. Vo väčšine krajín je preto sústava týchto daní vymedzená zákonom. Daňové sadzby sú taktiež pre takéto dane upravené v zákone buď rozmedzím sadzieb alebo najvyššou možnou daňovou sadzbou. Jednotlivé samosprávy si potom volia

²⁰ Zákon č.338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v znení neskorších predpisov.

²¹ Podnikatel.cz. Pětina okresních měst zvýší daň z nemovitostí, přinášíme jejich komplexní tabulku [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/dan-z-nemovitosti-2012-mistni-koeficienty/>.

ktoré z týchto daní budú na svojom území využívať a taktiež si volia jednotlivé sadzby daní. Pri takomto výbere daní je dôležité, aby administratívne náklady na ich výber neprekročili výnos s týchto daní. Z toho dôvodu je doporučené využívať menšieho počtu daní s čo najväčším výnosom pre daný rozpočet. Z hľadiska ich podielu na celkových daňových príjmoch územných rozpočtov majú tieto poplatky skôr doplnkový charakter.²²

V ČR sa v súčasnosti takáto forma daní využíva len na úrovni miestnej samosprávy a to vo forme tzv. miestnych poplatkov. Tieto poplatky sú taktiež, podobne ako daň z nehnuteľností, vymedzené samostatným, celoštátne platným zákonom o miestnych poplatkoch.²³

3 NEMECKO

Nemecko je z pohľadu štátoprávneho usporiadania federatívnym štátom. Je tvorené 16 spolkovými krajinami, ktoré sú ďalej administratívne členené na okresy a obce. Z pohľadu decentralizácie moci má Nemecko tri úrovne vlády. Vládu na federálnej úrovni, na úrovni jednotlivých spolkových krajín a na úrovni miest a obcí. Vlády na nižšej úrovni disponujú možnosťami ukladania vlastných daní a to predovšetkým prostredníctvom zdanenia príjmov z podnikania a zdanenia majetku. Dvomi najdôležitejšími regionálnymi daňami sú živnostenská daň („*Gewerbesteuer*“) a daň z nehnuteľností („*Grundsteuer*“).

3.1 Živnostenská daň („*Gewerbesteuer*“)

Primárnym cieľom tejto dane je získavanie finančných zdrojov pre miestne vlády. Konkrétna výsledná sadzba tejto dane sa určuje v dvoch krokoch. V prvom kroku je zdaňovaný príjem vynásobený základnou federálnou daňovou sadzbou („*Messzahl*“), ktorá je pre celú republiku rovnaká a jej súčasná výška je 3,5 %. V druhom kroku je takýto jednotný základ dane vynásobený miestnym koeficientom („*Hebesatz*“), ktorý si určuje na základe svojich kompetencií každá miestna vláda samostatne. Pohybuje sa od minimálnej hranice 200 % až do výšky 500 % vo vysoko výkonných aglomeráciách ako sú Mníchov, Hamburg alebo Frankfurt.²⁴

V súčasnosti sa výsledná výška tejto dane pohybuje v rozmedzí 7 – 17 %.²⁵ Pre súkromných podnikateľov a spoločníkov v neakciových spoločnostiach však platí, že si môžu prinajmenšom časť tejto dane započítať do ich dane z príjmu. A teda akciové spoločnosti, ktoré nečerpajú výhody plynúce z takýchto výnimiek, nesú väčšinovú časť z tohto daňového

²² PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1.vyd. Praha : Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-726-1086-4, s. 263-265.

²³ Zákon č.565/1990 Sb. o místních poplatcích, v znení neskorších predpisov.

²⁴ FOSSEN, F., BACH, S.: *Reforming the German Local Business Tax – Lessons from an International Comparison and a Microsimulation Analysis* [on-line]. 2008 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.uni-graz.at/socialpolitik/papers/Bach.pdf>. s. 10-11.

²⁵ Germany – Trade & Invest. Trade Tax [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/The-tax-system/Company-taxation/trade-tax.html>

zaťaženia. Táto daň významne prispieva k už aj tak celkovo vysokej miere zdanenia zisku z podnikania, ktorá je jednou z najvyšších v Európe.²⁶

3.2 Daň z nehnuteľností („*Grundsteuer*“)

Pri dani z nehnuteľností je daná právomoc miestnym vládam stanoviť daňovú sadzbu. Daň z nehnuteľností je rozčlenená do dvoch rozdielnych kategórií. Daň z nehnuteľností A („*Grundsteuer A*“) a daň z nehnuteľností B („*Grundsteuer B*“). Prvá z menovaných zložiek dane býva uvalená na lesníctvo a na poľnohospodársku pôdu a výrobu. Druhou zložkou tejto dane sa zdaňuje všetka ostatná pôda a budovy.

Celkové daňové zaťaženie sa vypočíta ako násobok odhadovanej hodnoty, všeobecnej daňovej sadzby a miestneho koeficientu. Odhadovanú hodnotu²⁷ určuje príslušný úrad, všeobecné daňové sadzby sa líšia v závislosti od typu nehnuteľností (avšak sú centrálné zadané) a miestny koeficient určuje na základe vlastného rozhodnutia miestna vláda a to tak pre zložku A ako aj pre zložku B.²⁸

4 VEĽKÁ BRITÁNIA

Veľká Británia je unitárnym štátom, avšak s významnejšou formou decentralizácie. Jej oficiálny názov je Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska. Už tento názov naznačuje, že krajina je zložená z viacerých častí. Skladá sa z Anglicka, Škótska, Walesu a Severného Írska. Tieto časti majú síce vlastné vlády a určité kultúrne práva, avšak spadajú pod centrálnu úroveň. Každá z týchto častí má svoje vlastné tradície a formy miestnych vlád.

Anglicko a Wales sú rozdelené na grófstva („*counties*“) ktoré sú riadené radami („*councils*“). Škótsko je členené na 32 oblastí, ktoré sú riadené radami („*councils*“). Na najnižšej úrovni je členené na spoločenstvá („*communities*“). Severné Írsko je členené na 26 okresov („*districts*“).²⁹ Pred 30 rokmi existovali dva druhy regionálnych daní vo Veľkej Británii. Obe boli založené na princípe zdanenia nehnuteľností. Jedna zdaňovala nehnuteľnosti určené na bývanie, druhá nehnuteľnosti určené k podnikaniu. V roku 1990 sa však situácia výrazne zmenila. Druhá forma daní bola odobraná spod kontroly miestnych samospráv a prešla pod centrálnu úroveň. Prvá bola nahradená tzv. daňou z hlavy („*poll tax*“). Táto daň bola veľmi nepopulárna a bola rýchlo nahradená už do súčasnosti využívanou komunálnou daňou („*council tax*“). Tieto zmeny, predovšetkým odobratie vyššie spomenutej dane spod kontroly miestnych samospráv, mali za následok výrazný pokles vlastných daňových príjmov

²⁶ FOSSEN, F., BACH, S.: Reforming the German Local Business Tax – Lessons from an International Comparison and a Microsimulation Analysis [online]. 2008 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.uni-graz.at/socialpolitik/papers/Bach.pdf>. s. 11-12

²⁷ Ide o tzv. oceňovací kód ktorý ale vychádza zo starších hodnôt, ktoré bývajú podstatne nižšie ako je aktuálna tržbová hodnota danej nehnuteľnosti.

²⁸ Germany – Trade & Invest. Trade Tax [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/The-tax-system/Company-taxation/trade-tax.html>

²⁹ Norwegian Social Science Data Services. United Kingdom – Administrative Division [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/uk/administrative_divisions.html.

miestnych samospráv. A to, že zdanenie vo Veľkej Británii je nezvyčajne centralizované, je tiež výsledkom týchto zmien.³⁰

4.1 Komunálna daň („*council tax*“)

Táto daň je založená prevažne na zdaňovaní nehnuteľností. Vzťahuje sa iba na nehnuteľnosti, ktoré slúžia k obytným účelom a nezáleží na tom, či ide o nehnuteľnosti v prenájme alebo v osobnom vlastníctve. Je vyberaná každoročne a jej výber majú na starosti príslušné úrady jednotlivých miest a obcí. Každá nehnuteľnosť patrí do určitej skupiny, na základe jej ocenennej hodnoty. Toto ocenenie prebehlo v roku 1991 a od roku 1993, kedy táto daň vstúpila do platnosti, nebolo pre Anglicko a Škótsko prehodnotené. Pre Wales platí novšie ocenenie, ktoré na základe údajov z roku 2003 vošlo do platnosti v roku 2005. Pomer medzi jednotlivými skupinami je daný centrálnou vládou. Miestne vlády majú možnosť určiť si vlastnú sadzbu dane, ktorú uvalia na jednu skupinu. Zvyčajne si vyberajú skupinu D. Od tejto sadzby sa na základe pomerov odvíjajú jednotlivé sadzby pre ostatné skupiny.³¹

Pre jednoduchšie zorientovanie čitateľa v problematike určenia výšky dane prikladáme tabuľku pre určenie hodnôt jednotlivých skupín v Anglicku pre rok 2011. Výsledné sadzby dane jednotlivých skupín dostaneme vynásobením jednotlivých hodnôt s konkrétnou sadzbou skupiny D. V tabuľke taktiež môžeme vidieť percentuálne zastúpenie obydľí v jednotlivých skupinách a rozsah hodnôt nehnuteľností pre jednotlivé skupiny vyjadrené v britských librách (GBP).

Tabuľka č. 2: Hodnoty skupín pre Anglicko, 2011

Skupina	Hodnota daňovej sadzby vo vzťahu k sadzbe skupiny D	Ocenenie nehnuteľnosti (na základe ocenenia z 1.4.1991)	Zastúpenie obydľí podľa skupiny (v %)
A	2/3	do 40 000 GBP	24,8
B	7/9	40 001 – 52 000 GBP	19,6
C	8/9	52 001 – 68 000 GBP	21,8
D	1	68 001 – 88 000 GBP	15,3
E	1 ^{2/9}	88 001 – 120 000 GBP	9,4
F	1 ^{4/9}	120 001 – 160 000 GBP	5,0
G	1 ^{2/3}	160 001 – 320 000 GBP	3,5
H	2	od 320 000 GBP	0,6

Zdroj: Department for Communities and Local Government, *Local Authority Council Tax Base – 2011 England*. IN BROWNE, J., ROANTREE, B.: *A Survey Of UK Tax System* [on-line]. [cit. 2013-06-14]. ISBN 978-1-903274-98-9. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/bns/bn09.pdf>.

Pri tejto dani existuje viacero oslobodení. Napríklad sa môže znížiť výsledná sadzba dane o 25 % pokiaľ danú nehnuteľnosť obýva iba jedna dospelá osoba alebo môže byť sadzba zvýhodnená až do výšky 50 % pokiaľ je nehnuteľnosť prázdna alebo využívaná iba na

³⁰ BROWNE, J., ROANTREE, B.: *A Survey Of UK Tax System* [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/bns/bn09.pdf>. s. 58-59.

³¹ Tamtiež, s. 30-31.

rekreačné účely. Od dane sú úplne oslobodené napr. študentské internáty alebo kasárne.³² V rokoch 2009 až 2010 bol podiel komunálnej dane v Anglicku na financovaní všetkých lokálnych verejných výdavkov 25 %.³³

5 FRANCÚZSKO

Z pohľadu štátoprávneho usporiadania je Francúzsko unitárnym štátom. Z pohľadu decentralizácie moci má Francúzsko štyri úrovne vlády. Vláda na centrálnej úrovni, na úrovni regiónov, departmentov a obcí („*communes*“). V rámci administratívneho usporiadania sa Francúzsko delí na 26 regiónov, ktoré sú riadené regionálnymi radami („*Conseil Régional*“) a sú ďalej členené na 100 departmentov, ktoré sú riadené generálnymi radami („*Conseil Général*“). Departmenty sa ďalej členia na okresy a kantóny. Na najnižšej úrovni je tvorené zhruba 37 000 obcami. Obce sú riadené starostom a miestnou radou („*Conseil Municipal*“). V rámci administratívneho členenia majú špeciálne postavenie štyri územia, nachádzajúce sa mimo pevninského územia Francúzska v zámorí. Tieto územia sú zároveň regiónmi aj departmentmi.³⁴

Vo Francúzsku majú regionálne dane dlhú históriu. Vznikli transformáciou celoštátnych priamych daní zavedených v rokoch 1790 – 1791, v dôsledku daňovej reformy z rokov 1914 – 1917. V súčasnej dobe sú využívané prevažne štyri hlavné regionálne dane. Sú to daň z nehnuteľností zo zastavaných pozemkov („*taxe foncière sur les propriétés bâties*“), daň z nehnuteľností z nezastavaných pozemkov („*taxe foncière sur les propriétés non bâties*“), daň z bývania („*taxe d'habitation*“) a ekonomická teritoriálna daň („*contribution économique territoriale*“). Tieto dane sú vyberané štátom v mene samospráv, do ktorých rozpočtov potom výnosy z týchto daní putujú. Samosprávne orgány (rady) majú právomoc každoročne určovať sadzby týchto daní. Tieto sadzby by však nemali prekročiť určité limity, ktoré sú dané centrálnou vládou. Daňové základne sú taktiež zväčša určované centrálnou vládou. Hlavným rysom týchto daní je, že sú vo väčšine prípadov vymeriavané na základe tzv. pomyselné hodnoty prenájmu („*valeur locative cadastrale*“). Túto hodnotu určujú príslušné inštitúcie a jej najväčším problémom je, že neodráža skutočnú hodnotu prenájmu na základe aktuálnych tržných podmienok.³⁵

5.1 Daň z nehnuteľností zo zastavaných pozemkov

Táto daň je vyberaná každoročne a vzťahuje sa na všetky zastavané pozemky na území Francúzska. Pod týmto pojmom sú myslené všetky konštrukcie trvalo pripevnené k zemi, slúžiace tak k obytným ako aj k podnikateľským účelom. Výška dane sa vypočíta tak, že základ dane ktorý predstavuje 50 % hodnota z tzv. pomyselné hodnoty prenájmu je vynásobený konkrétnou miestnou sadzbou. Táto daň má viacero výnimiek a oslobodení. Od

³² BROWNE, J., ROANTREE, B.: A Survey Of UK Tax System [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/bns/bn09.pdf>. s. 32.

³³ CRAWFORD, R., PHILLIPS, D.: Local government spending: where is the axe falling? [on-line]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/budgets/gb2012/12chap6.pdf>. s. 127

³⁴ Norwegian Social Science Data Services. France – Administrative Division [on-line]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/france/administrative_divisions.html.

³⁵ Public Finances General Directorate: Tax Policy Directorate. The French Tax System [online]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z:

http://www.impots.gouv.fr/portal/deploiement/p1/fichedescriptive_1006/fichedescriptive_1006.pdf. s. 77.

tejto dane sú napr. natrvalo oslobodené verejné nehnuteľnosti (školy, úrady a pod.) poprípade dočasne môžu byť oslobodené nové podniky v rámci uplatňovania miestnych územne plánovacích alebo regionálnych politík. Taktiež môžu byť za určitých podmienok poskytnuté výnimky alebo úľavy starším alebo zdravotne postihnutým ľuďom.³⁶

5.2 Daň z nehnuteľností z nezastavaných pozemkov

Táto daň je taktiež vyberaná každoročne a zdaňuje vlastníkov akýchkoľvek nezastavaných pozemkov na území Francúzska. Vypočíta sa ako 80 % hodnota z tzv. pomyselnéj hodnoty prenájmu vynásobená konkrétnou miestnou sadzbou. Aj pri tejto dani existujú rôzne výnimky a úľavy.³⁷

5.3 Daň z bývania

Táto daň je uvalená na dostatočne zariadené obytné priestory a ich príslušenstvá (záhrady, garáže a pod.). Jej rozdiel od prvej spomenutej dane spočíva v tom, že je uvalená na toho, kto dňa 1. januára danú nehnuteľnosť využíva bez ohľadu na vzťah tejto osoby k danej nehnuteľnosti. Daňová základňa je takisto vypočítaná na základe tzv. pomyselnéj hodnoty prenájmu vychádzajúcej z pomyselnéj hodnoty prenájmu určenej pri dani z nehnuteľností zo zastavaných pozemkov, avšak navyše je ešte upravená príslušnou inštitúciou. Výška dane sa ako aj pri predošlých daniach vypočíta vynásobením daňovej základne miestnou sadzbou. Taktiež aj pri tejto dani existujú rôzne výnimky.³⁸

5.4 Ekonomická teritoriálna daň

Túto daň platia všetci tí, ktorí vykonávajú nejakú podnikateľskú aktivitu na území Francúzska. Či už ide o firmy alebo jednotlivcov, ktorí sú v inom ako zamestnaneckom pomere. Táto daň sa skladá z dvoch častí. Z príspevku z dane z nehnuteľností firiem a z príspevku z DPH. Daňová základňa príspevku z dane z nehnuteľností firiem sa jedinečne v tomto prípade neurčuje na základe tzv. pomyselnéj hodnoty prenájmu, ale vychádza zo skutočnej nájomnej hodnoty (znížená o 30 % pre priemyselné podniky). Výsledná výška dane vychádza z vynásobenia tejto daňovej základne s konkrétnou miestnou sadzbou. Príspevok z DPH sú povinný platiť iba podnikatelia alebo firmy, ktorých obrat prekročil hodnotu 500 000 EUR bez DPH za dané obdobie. Aj pri tejto dani je možné uplatniť viacero výnimiek alebo zvýhodnení.³⁹

Na záver by bolo vhodné doplniť zopár informácií k vyššie uvedeným skutočnostiam. Francúzsky daňový systém je pomerne komplikovaný, čo je do určitej miery spôsobené veľkým množstvom rôznych daňových výnimiek a oslobodení. Aj kvôli týmto skutočnostiam nie je úplne jednoduché podrobnejšie popísať systém fungovania regionálnych daní.

³⁶ Public Finances General Directorate: Tax Policy Directorate, The French Tax System [online]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z:

http://www.impots.gouv.fr/portal/deploiement/p1/fichedescriptive_1006/fichedescriptive_1006.pdf. s. 79.

³⁷ Tamtiež, s. 81.

³⁸ Tamtiež, s. 83.

³⁹ Tamtiež, s. 88.

Taktiež je potrebné spomenúť, že súčasná podoba regionálnych daní a tiež systém financovania územných samospráv, boli do veľkej miery ovplyvnené daňovou reformou, ktorá prebehla v roku 2010. V tejto reforme bola napr. nahradená tradičná miestna daň z podnikania („*taxe professionnelle*“) súčasnou ekonomickou teritoriálnou daňou. Zároveň sa touto reformou hlboko zmenili forma a prostriedky financovania územných samospráv. Pred reformou boli z prerozdelených výnosov z týchto štyroch hlavných regionálnych daní financované rozpočty tak regiónov, departmentov ako aj obcí. V súčasnej dobe výnosy z týchto daní putujú už len do rozpočtov obcí, až na výnimku dane z nehnuteľností zo zastavaných pozemkov, o ktorej výnosy sa delia rozpočty obcí s rozpočtami departmentov. Výpadok príjmov z týchto daní v rozpočtoch regiónov a departmentov musel byť vynahradený väčším využívaním zdieľaných daní. Podľa kritikov výsledky tejto reformy negatívne ovplyvnili stupeň autonómie územných samospráv.⁴⁰

ZHRNUTIE

V príspevku boli popísané najdôležitejšie regionálne dane, v súčasnosti používané v niektorých európskych krajinách. Z vyššie uvedených informácií vyplýva, že najrozšírenejšou formou regionálneho zdanenia je zdanenie nehnuteľností. Daň z nehnuteľností je s menšími obmenami používaná vo všetkých skúmaných krajinách vrátane SR. Z pohľadu právomoci pri určovaní daňových sadzieb pri dani z nehnuteľností možno konštatovať, že aj keď územné samosprávy v SR môžu prostredníctvom koeficientov do značnej miery ovplyvňovať výšku daňových sadzieb, nemajú pri určovaní týchto sadzieb úplnú autonómiu.

Vo všetkých ostatných skúmaných krajinách majú územné samosprávy možnosť samostatne určovať výšku daňových sadzieb. Avšak ani v týchto krajinách nemajú územné samosprávy úplnú možnosť ovplyvniť výslednú výšku dane. Oproti ČR a Veľkej Británii kde je daň z nehnuteľností jedinou⁴¹ regionálnou daňou, sú vo Francúzsku a Nemecku okrem dane z nehnuteľností používané aj regionálne dane, ktoré zdaňujú podnikateľskú aktivitu na konkrétnom území. Vo Francúzsku je to ekonomická teritoriálna daň („*contributíon économique territoriale*“), v Nemecku živnostenská daň („*Gewerbesteuer*“) a na Slovensku je to daň z motorových vozidiel. Aj pri týchto daniach je územným samosprávam v uvedených krajinách ponechaná právomoc pri určovaní daňových sadzieb a tieto dane tvoria dôležitú časť ich rozpočtov.

LITERATÚRA

- [1] BROWNE, J., ROANTREE, B.: A Survey Of UK Tax System [online]. 2012 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/bns/bn09.pdf>
- [2] CRAWFORD, R., PHILLIPS, D.: Local government spending: where is the axe falling? [online]. 2012 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.ifs.org.uk/budgets/gb2012/12chap6.pdf>.
- [3] Deník veřejné správy. Státní závěrečný účet a hospodaření územních rozpočtu za rok 2011 [online]. 2012 [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6553036>.

⁴⁰ Public Finances General Directorate: Tax Policy Directorate. The French Tax System [online]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z:

http://www.impots.gouv.fr/portal/deploiement/p1/fichedescriptive_1006/fichedescriptive_1006.pdf s. 77.

⁴¹ Za predpokladu, že nerátame množstvo menších regionálnych daní podobných miestnym poplatkom v ČR, ktorým však kvôli ich veľkému počtu, rôznorodosti a ich malému podielu na celkových daňových príjmoch nebola v tejto práci venovaná väčšia pozornosť.

- [4] Deník veřejné správy. Daň z nemovitostí v rozpočtech obcí [online]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5236682>.
- [5] FOSSEN, F., BACH, S.: Reforming the German Local Business Tax – Lessons from an International Comparison and a Microsimulation Analysis [online]. 2008 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.uni-graz.at/socialpolitik/papers/Bach.pdf>.
- [6] Germany – Trade & Invest. Taxation of Property [online]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/The-tax-system/taxation-of-property.html>.
- [7] Germany – Trade & Invest. Trade Tax [online]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/The-tax-system/Company-taxation/trade-tax.html>.
- [8] KUBÁTOVÁ, K.: *Daňová teorie a politika*. 4., aktualiz. vyd. Praha : ASPI, a.s., 2006. 279 s. ISBN 80-735-7205-2.
- [9] KUBÁTOVÁ, K.: *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 2., aktualiz. vyd. Praha : ASPI, a.s., 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9.
- [10] Norwegian Social Science Data Services. France – Administrative Division [online]. [cit. 2012-12-17]. Dostupné z: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/france/administrative_divisions.html.
- [11] Norwegian Social Science Data Services. United Kingdom – Administrative Division [online]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/uk/administrative_divisions.html.
- [12] PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1.vyd. Praha : Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-726-1086-4.
- [13] Podnikatel.cz. Pětina okresních měst zvýší daň z nemovitostí, přinášíme jejich komplexní tabulku [online]. [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/dan-z-nemovitosti-2012-mistni-koeficienty/>.
- [14] PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [15] Public Finances General Directorate: Tax Policy Directorate. The French Tax System [online]. [cit. 2013-06-15]. Dostupné z: http://www.impots.gouv.fr/portal/deploiement/p1/fichedescriptive_1006/fichedescriptive_1006.pdf.
- [16] ŠIROKÝ, J.: *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 1.vyd. Praha : C. H. Beck, 2003. 249 s. ISBN 80-717-9413-9.
- [17] Vláda Slovenskej republiky. Výsledky hospodárenia ostatných subjektov verejnej správy Slovenskej republiky v roku 2010 [online]. 2011 [cit. 2013-06-13]. Dostupné z: http://www.finance.gov.sk/Components/CategoryDocuments/s_LoadDocument.aspx?categoryId=7962&documentId=6367.
- [18] Zákon č.338/1992 Sb. o dani z nemovitostí, v znení neskorších predpisov
- [19] Zákon č.243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), v znení neskorších predpisov
- [20] Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov

KONTAKTNÉ ÚDAJE

Ing. Zuzana NEUPAUEROVÁ, PhD.

odborná asistentka

Katedra financií

Národohospodárska fakulta

Ekonomická univerzita

Dolnozemska 1, 852 35 Bratislava

Email: neupauerova.euba@gmail.com